

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ , ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ : Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ στίχοι 139-259:Συνάντηση του Οδυσσέα με τη Ναυσικά

A. ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

1) Διαβάστε το κείμενο της ραψωδίας ζ στο: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A115/461/3026,12212/>

2)Μετά από 25 μέρες ταξιδιού από την Ωγυγία ο Οδυσσέας φτάνει ναυαγός στη Σχερία. Η Αθηνά « φροντίζει» με όνειρο που στέλνει στη βασιλοπούλα, Ναυσικά, να βρεθεί εκείνη στο ποτάμι (32^η μέρα της Οδύσσειας) για το πλύσιμο των ρούχων κι εκεί να συναντήσει τον Οδυσσέα. Ο ήρωας δέχεται τη φιλοξενία των Φαίακων και τους αφηγείται τις περιπέτειές του. Αυτοί θα τον στείλουν στη συνέχεια στην πατρίδα του, την Ιθάκη.

3) α)**Η ικεσία** ήταν θεσμός της αρχαίας ελληνικής κοινωνίας προστατευόμενος από τον Δία και είχε καθιερωθεί γι' αυτήν, όπως και για τη φιλοξενία, μια ορισμένη εθιμοτυπία: ο ικέτης (εκείνος που ζητούσε βοήθεια) γονάτιζε μπροστά στον ικετευόμενο, με το ένα χέρι αγκάλιαζε τα γόνατά του, ενώ με το άλλο άγγιζε το πηγούνι ή το γένη του. Αν υπήρχε δυνατότητα, κατέφευγε στον βωμό, που υπήρχε στις αυλές των σπιτιών, ή στην εστία, που υπήρχε στο εσωτερικό του σπιτιού. Εξασφάλιζε, έτσι, άσυλο (προστασία) ο ικέτης, ως πρόσωπο ιερό, και γινόταν συνήθως δεκτός ως «ξένος»/φιλοξενούμενος

.β) Ο νόμος της τριαδικότητας απαντά συχνά στη λαϊκή αφήγηση είτε αριθμητικά είτε θεματικά (3 θέματα στη σειρά και με έμφαση συνήθως στο τρίτο)

γ)**Η πλατιά (ή σύνθετη ή εκτεταμένη) παρομοίωση** συναντάται συχνά στην επική ποίηση. Σ' αυτήν η εικόνα που προβάλλει ο ποιητής παρομοιάζεται με άλλη εικόνα ,που προέρχεται, κυρίως, από τη φύση ή από την αγροτική ζωή. Αποτελείται από δύο μέρη: το αναφορικό και το δεικτικό. Χρησιμοποιείται για **να τονίσει την εικόνα και να πλουτίσει την περιγραφή**. (ανατρέξτε στις σημειώσεις στο τετράδιό σας.)

4) Η ραψωδία ζ έχει ρόλο μεταβατικό. Βοηθά τον Οδυσσέα να βγει από τον βαθύ ύπνο και να συνεχίσει την πορεία του προς τον νόστο. Σε αυτά τον βασικό ρόλο έχει

η Ναυσικά, που εμφανίζεται ως η πιο γοητευτική μορφή της Οδύσσειας και συγκινεί τον Οδυσσέα. Και εκείνη γοητεύεται από αυτόν. Τον βοηθά αλλά και η ίδια με τη στάση της απέναντί του, τα λόγια και τις πρωτοβουλίες της πετυχαίνει την ενηλικίωσή της.

Β.ΔΡΑΣΕΙΣ:

1) Ποια είναι η πρώτη αντίδραση του Οδυσσέα, όταν ξυπνά στο νησί των Φαιάκων; Ποια τυπική έκφραση απορίας χρησιμοποιεί ο ποιητής για να εκφράσει την αγωνία του Οδυσσέα;

2) Να σχολιάσετε την πλατιά παρομοίωση των στίχων 163-169. Ποια είναι τα δύο μέρη της και σε τι αναφέρονται; Γιατί τη χρησιμοποιεί ο ποιητής;

3) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με στοιχεία από τους στίχους 139-241 και να χαρακτηρίσετε από αυτούς τον Οδυσσέα και τη Ναυσικά:

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΝΑΥΣΙΚΑ

Φράσεις που δείχνουν τις σκέψεις του	Φράσεις που δείχνουν τις σκέψεις της
Χαρακτηρισμός(ήθος)	Χαρακτηρισμός

4) Οι θεϊκές επεμβάσεις στα ομηρικά έπη συντελούν συχνά στην εξέλιξη του μύθου. Με ποιους τρόπους επεμβαίνει η Αθηνά και πώς βοηθά στην εξέλιξη του μύθου σ' αυτή την ενότητα;

5)Να χωρίσετε τους στίχους 139-259 σε τέσσερις ενότητες. Δώστε τους τίτλο.

6)Να σχολιάσετε νοηματικά τους στίχους: **189-191** , **195** , **223-224** .

7)Γιατί ο Οδυσσέας αποφεύγει τον συνηθισμένο τρόπο ικεσίας;

8)Να σχολιάσετε τρεις στίχους που αναφέρονται στους θεούς. Ποια στοιχεία μας δίνουν γι ' αυτούς;

9)Ποια ήταν η θέση της γυναίκας ,όπως φαίνεται από τις ασχολίες και την παρουσία της Ναυσικάς και των υπηρετριών στους στίχους αυτούς;

10)Να γράψετε στο τετράδιό σας έξι χαρακτηριστικές-τυπικές φράσεις ή επίθετα από αυτούς τους στίχους.

Γ.ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

1)**Είσαι η Ναυσικά.** Τι θα έλεγες για τον Οδυσσέα στη στενή σου φίλη μετά τη συνάντησή μαζί του; Πώς θα τον χαρακτήριζες;

2)**Ζωγραφίστε** μια εικόνα από τους στίχους 139-259 ή γράψτε ένα σύντομο κείμενο στο οποίο θα εκφράσετε τις σκέψεις σας για τον τρόπο που αντιμετώπισε η Ναυσικά τον Οδυσσέα.(σε 10-15 σειρές)

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΚΑΙ Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ

Με τον όρο **δομή** εννοούμε τον τρόπο με τον οποίο είναι κατασκευασμένο κάτι. Δομή ενός λογοτεχνικού έργου ή μέρους του είναι ο τρόπος με τον οποίο διαρθρώνονται τα μέρη που το αποτελούν, ώστε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που επιδιώκεται. Ο Οδυσσέας επιδιώκει την προστασία και τη φροντίδα της Ναυσικάς γι' αυτό και ο λόγος του είναι δομημένος πολύ προσεκτικά:

α. **Ικεσία και εγκώμιο** της Ναυσικάς για την ομορφιά, τους συγγενείς της, τα αδέλφια της και τον μελλοντικό της σύζυγο.(στίχοι 185-206)

β. **Εκθέτει την ιστορία του** και τα παθήματά του προκαλώντας συμπάθεια (στίχοι:200-214)

γ. **Παρακαλεί τη Ναυσικά** και συγχρόνως της δίνει **ευχές** (στίχοι 215-224).

Ο τρόπος που παρουσιάζεται ο λόγος του είναι τόσο προσεγμένος, ώστε είναι σίγουρο ότι θα επιτύχει αυτό που ζητά, τη βοήθεια της κόρης.

Από την άλλη πλευρά, η θαρραλέα στάση της Ναυσικάς υποδηλώνει την καταγωγή της.

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ!
Σ.Π.